

Magdalena Skoneczna
THETA Consulting

DWUTLENEK TYTANU SUBSTANCJĄ RAKOTWÓRCZĄ?

Produkcja i wykorzystywanie różnorodnych substancji chemicznych (w tym dwutlenku tytanu) muszą być zgodne z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej. Stosowanie określonych regulacji prawnych zapewnia, że używanie chemikaliów jest bezpieczne oraz ogranicza możliwy niekorzystny wpływ dla zdrowia ludzkiego, a także dla środowiska.

Działania Europejskiej Agencji Chemikaliów sprawiły, że 18 lutego 2020 r. dwutlenek tytanu (CAS 13463-67-7) został sklasyfikowany jako przypuszczalnie rakotwórczy (kategoria zagrożenia Carc. 2) w przypadku narażenia drogą oddechową. Niższe rozporządzenie weszło w życie po 18-miesięcznym okresie przejściowym. Od 1 października 2021 r. dotyczy ono nie tylko czystego dwutlenku tytanu, ale także mieszanin stałych i ciekłych zawierających cząsteczki tejże substancji.

Zgodnie z 14 ATP (czyli kolejną poprawką do rozporządzenia 1272/2008 – CLP), podano szczegółowe zasady, co do klasyfikacji i oznakowania czystego dwutlenku tytanu, a także mieszanin, które TiO_2 zawierają. Artykuł 25 ust. 6 załącznika II (część 2) do rozporządzenia CLP stanowi, że oznakowanie mieszaniny jest obowiązkowe, jeżeli mieszanina zawiera substancję zaklasyfikowaną jako niebezpieczną. W przypadku mieszanin stałych i ciekłych zawierających dwutlenek tytanu, w załączniku II znajdują się specjalne przepisy dotyczące etykietowania, które mają być skuteczne w szczególności, jeśli mieszaniny nie są same w sobie sklasyfikowane jako stwarzające zagrożenie.

Klasyfikacja produktów jako rakotwórczych kat. 2 (Carc. 2 ze zwrotem H351) ma zastosowanie do substancji i mieszanin, które są wprowadzane do obrotu w postaci

proszku i zawierają co najmniej 1% lub więcej cząstek dwutlenku tytanu o średnicy aerodynamicznej $\leq 10 \mu m$. Ponadto mieszaniny w postaci stałej zawierające co najmniej 1% cząstek TiO_2 muszą być oznakowane dodatkowym elementem etykiety "Uwaga! W przypadku stosowania może tworzyć się niebezpieczny pył respirabilny. Nie wdychać pyłu" (EUH212).

Mieszaniny płynne zawierające dwutlenek tytanu nie wymagają nadania klasyfikacji w zakresie rakotwórczości. Jeżeli jednak zawierają co najmniej 1% cząstek TiO_2 o aerodynamicznej średnicy $\leq 10 \mu m$, to wówczas muszą być oznakowane dodatkowym elementem etykiety „Uwaga! W przypadku rozpylenia mogą się tworzyć niebezpieczne respirabilne kropelki. Nie wdychać rozpylonej cieczy lub mgły” (EUH211).

Warto również podkreślić, że na opakowaniach mieszanin płynnych i stałych, nieprzeznaczonych dla ogółu społeczeństwa, które nie są klasyfikowane jako mieszaniny niebezpieczne, oznakowane kodem EUH211 lub EUH212, umieszcza się dodatkowy element etykiety „Karta charakterystyki dostępna na żądanie” w postaci kodu EUH210.

Po wejściu w życie omówionych powyżej nowych regulacji pojawiło się wiele pytań, na przykład dotyczących wyrobów zawierających dwutlenek tytanu i obowiązku ich oznakowania czy klasyfikacji. Warto podkre-

ślić, że zasady klasyfikacji i oznakowania dotyczą wyłącznie substancji i mieszanin, tak więc na przykład wyroby impregnowane mieszaniną zawierającą TiO_2 (między innymi papier powlekany) nie muszą być klasyfikowane i oznakowane zgodnie z wymaganiami 14 ATP. Poza klasyfikacją i oznakowaniem pracodawcy stosujący dwutlenek tytanu (w postaci czystej lub w mieszaninach) powinni pamiętać również o konieczności monitorowania jego poziomu na stanowiskach pracy. Na poziomie krajowym najwyższe dopuszczalne stężenia determinuje Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 12 czerwca 2018 r. wraz z późn. zm. (Dz.U. 2018 poz. 1286). Ustalenie czy omawiany dwutlenek tytanu stanowi zagrożenie w zakresie rakotwórczości należy przede wszystkim do dostawców substancji. W szczególności w przypadku substancji zarejestrowanych, producenci i importerzy powinni dysponować wystarczającymi danymi na temat rozkładu wielkości cząstek, które ułatwią prawidłową klasyfikację i oznakowanie. Powyższe informacje powinny zostać wprowadzone również do kart charakterystyki, które z kolei należy udostępnić użytkownikom w łańcuchu dostaw. •